

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр.

БРОЙ 44. У Новоме Саду, 28. Новембра 1860. **ГОД. Ш.**

Символъ вере.

Лекція девета.

Ко единъ скатъю соборнѣю и апостолскѣю црквию.
— Веруемъ у одну свету, саборну и апостолску црквию.

Шта значи ова речъ „Црква?“ (Значи общину правоверныхъ людѣи кои у единству вере и любви живе подъ едномъ главомъ Христовомъ). Које установио св. цркву? Како е Исусъ Христосъ установио цркву или прву общину христѣјску? Какавъ е налогъ дао Исусъ ученицима своима пре него што се вознео на небо? У кои е данъ црква Христова у животъ и деланъ ступила? (На Духове). Кадъ дакле држимо ми споменъ установленя св. цркве? Тко спада у цркву? Ђсу ли сви чланови цркве између себе еднаки? Шта су свештеници у цркви? А шта су епископи у цркви? Тко управя црквомъ? Које глава наше свете цркве? Зашто се зове црква *едина*? Зашто се зове црква *свешта*? Зашто се зове црква *саборна*? Зашто се зове црква *апостолска*? Како се јоштъ другѣе зове света наша црква? (Зове се православна, Восточна црква). Зашто се зове православна? (Зато што е праву науку Христову у свой чистоти својој сачувала); А зашто се зове Источна? (Зато што е на Истоку основана и одтуда по свемъ свету распространѣна, и што е нѣнъ основатель Исусъ Христосъ Востокъ еъ высоте т. е. правый Богъ нашъ, и источникъ свакога

блага. — Које су црквене заповеди? Ко је саставио Символъ вере? Где је био првиъ вселенскій саборъ? Које је године после Христа држанъ тај саборъ? (год. 325.); колико је св. отаца на њему било? (318.) подъ којимъ је царемъ тај саборъ држанъ? (Подъ првимъ хришћанскимъ царемъ Константиномъ Великимъ). Знаш ли име којега св. отца, што је на томъ св. сабору био? (св. Никола, св. Атанасіе; св. Спиридонъ). Који су чланови Символа вере састављени на првомъ вселенскомъ сабору? (I—VIII.) а где су додати остали чланови Символа вере? (На другомъ вселенскомъ сабору, који је држанъ у Цариграду 381. године после Христа за владе цара Теодосіја). Одъ куда су свети отци саставили Символъ вере? (Они су изъ науке Божије т. е. светога писма извели и укратко изложили своје веровање, да се изъ њега може дознати, што је свакоме хришћанину нужно веровати). Када се у св. нашој цркви држи споменъ светихъ отаца првога Вселенскога сабора? (У недељу после Спасова дана, која се збогъ тога и зове: Недеља светихъ отаца I. сабора). Колико је свега било вселенскихъ сабора у нашој цркви? Када се јоштъ држе спомени св. Вселенскихъ сабора? (У недељу околу 16. Јуліа држи се споменъ св. отаца, који су на шестъ вселенскихъ сабора били; а у недељу околу 11-тога Октобра држи се споменъ св. отаца седмога сабора). Који знаде одпојати тропаръ св. отцима који су на вселенскимъ саборима били; (Препрославленз еси Христе Боже нашз). Шта се заповеда нама у 1-вој у 2-гој и у 4-тој црквеној заповеди? У којој се Божјој заповеди то исто заповеда? Шта намъ се заповеда у 3-њој, и у 5-тој црквеној заповеди? А којој Божјој заповедъ налаже да свештенике и старешине почитуемо? — Како треба синови свете цркве еданъ према другоме да се владају? (Као браћа по духу и по својој обшитој матери св. православној црк-

ви). По чему ћемо ми доказати да смо доста сино-
ви св. православне цркве? (Ако будемо веровали што
насъ св. црква учи, и онако се владали као што намъ
Христосъ Спаситель заповеда). Како се има сваки до-
баръ сынъ цркве према другима людма владати? Знашъ
ли науку Христову о владаню према другима? (Шк. Л.
год. II. бр. 19; стр. 293. — Кои уме лепо изговари-
ти науку Христову о владаню према непријателѣма?
(тамо, страна 294.); о томъ како валя быти мило-
стивъ, (у томъ искомъ бр. стр. 295.); о молитви (стр.
296.); о жертви (стр. 296). Ёли доста само слушати
науку Христову и науку св. цркве, а по нѣой се не-
владати? Како смо се дакле дужни владати? Знашъ
ли оно изреченіе Христово у комъ се каже на кога е
наликъ онай кои нѣгову науку слуша и по нѣой се
влада? (стр. 297). Нека еданъ Псалтирацъ каже сва-
ко то изреченіе Славенски! —

Кои бы ми знао казати ону апостолску науку, коя
насъ учи да неговоримо зле речи, да не лажемо, и
да се зла клонимо? („Ко е радъ да живи, и да види
дане добре, нека задржи езикъ свой одъ зла, и уст-
не да не говоре преваре; нека се уклони одъ зла и
нека учини добро; нека тражи мира и нека се држи
нѣга; еръ очи Божіе гледаю и на оне, кои зло чи-
не, да ихъ истреби са земљ.“ — „Одбаците лажъ, и
говорите истину свакиѣ са своимъ ближнимъ.“

Кажи ми едно апостолско изреченіе о томе да
петреба псовати и рђаве речи говорити? („Никоя рђа-
ва речъ да неизилази изъ уста вашихъ, него што е
добро). Како насъ уче св. Апостоли о томе да с' люд-
ма живимо? („Колико до васъ стои, имајте миръ са сви-
ма людма.“ Любите еданъ другога еръ е любовь од' Бога.“

„Ако ко рече: Я любимъ Бога, а мрзи на брата
свогъ, лажа е; еръ ко нелюби брата свогъ, коегъ ви-
ди, како може любити Бога коегъ невиди.“

„Будите сви сложни, братолюбиви, милостиви, по-
пизни.“

Као у едномъ телу што имамо многе уде, а уди сви немаю еданъ посао; тако смо многи едно тело у Христу, а по себи смо уди еданъ другоме.“ (итд. види Шк. Л. год. II. бр. 17. стр. 271.) Знашъ ли кое изреченіе св. Апостола Павла о томе како се треба учитељема покоравати?

„Слушайте учитељъ свое и покоравайте имъ се, еръ се они стараю за душе ваше, као кои ће да ти одговоръ, да то с' радошћу чине, а не уздишући.“ Кои зна како се то Славенски каже? На кои се празникъ почињ апостолъ с' тима речма?

Како уче апостоли да слуге слушаю свое господаре? Слушайте у свему свое господаре, не само предъ очима радећи, као да людма угађате, него у простоти срдца, боећи се Бога; и све штогодъ чините, чините одъ срдца као Господу, а не као людма, знаюћи да ћете одъ нѣга примити плату наслѣдства.“

Како насъ уче Апостоли да се властима и цару покоравамо? (Свака душа да се покорави властима и т. д. види Шк. Л. год. II. бр. 17. стр. 272). Имали да се кадгодъ у Апостолу чита о томъ како валя да се християни између себе живе, како да се слажу, и сматраю себе као делове еднога тела? (види Апостолъ нед. 25. Ефес. зач. 224. Нађите тай Апостолъ у својој књиги. Прочитајте га Славенски, — Србски; — реците своима речма какву науку дае ту св. Апостолъ Павлао?

Кадъ слави св. храмъ Божій у нашемъ месту? Кои су наши духовни пастири овде у месту? Шта све треба да чине чланови местне црквене общине? Кое духовно лице мы спомињемо о служби Божіој? Како е име нашемъ преосвештеномъ Владици? У којима местима стое наше православне Владике у овој

држави? Кои народи у овомъ царству спадаю у нашу православну цркву? Ко е najveћий духовный пастиръ нашъ у овомъ царству? (Патріархъ и Епископи наши сачиняваю православну Србско-Романску Епархію у царству Аустрискомъ?) Гди живе іошъ народи наше црве? Кои се Патріарси зову вселенски? (Константинопольскій, Александрійскій, Антиохійскій и Єрусалимскій). Покажи та места на мани! Покажи пределе гди живе православни христіяни.

Изясненіе црквеныхъ песама.

На празникъ св. Архангела Михаила.

Тропаръ. — Небесныхъ воинствъ Архистратизи, — Небеснихъ войска главне Воеводе. Као што царици земальски имаю свою войску, коя ихъ слуша и волю нѣхову испуњава; тако имаде Богъ свое служительъ на небу, а то су Анђели. Ангелъ е речъ Грчка и значи Вѣстникъ. Главни Ангели називаю се Архангели или Аранђели. Такови су: Архангелъ Михаилъ и Архангелъ Гаврилъ. Нѣи двоица зову се и Архистратизи, а то значи: прве, главне Воеводе. На Аранђеловъ данъ чини се споменъ Архангела Михаила, ал' се онда славе и сви Божіи Анђели.

молимъ васъ присно мы недостойни — молимо васъ свагда мы недостойни.

да вашими молитвами оградите насъ крокомъ крыла невестественныхъ кашахъ славы, — да вашимъ молитвама оградите — обколите насъ покровомъ крила невестественне ваше славе; молимо васъ о св. анђели, да се вы за насъ Богу молити, и да насъ вашимъ заштитомъ као каквымъ духовнымъ крилима покриете.

сохраняюще ны припадающе прилежно, — сачинающе — чувающе насъ, кои припадамо прилежно,

и копирија: и кои вапиемо:

Ѣ бѣдз избавите ны яко чиновначалници кыш-
 внихъ силъ. — Одъ беда избавите насъ као редо-
 начелници — предводители — вишнихъ небескихъ
 сила. — Шта чине Анѣли Божии на небу? Зашто се мы
 молимо Анѣлима? У чему треба да се мы угледамо
 на св. Анѣле? С' коима речма молимо Бога да буде
 воля нѣгова на земљи као што е на небу? Знашь ли
 молитву Анѣлу хранителю? Кадъ треба ову молитву
 читати? У кои годишњи данъ светкуемо мы св. Ан-
 ѣле? У кои седмичный данъ молимо се особито св.
 Анѣлима?

Кондакъ. — Архістратизи Божии, — поглавите
 воеводе Божіе, св. Анѣли! Св. Арханѣлу Михаиле и
 Гаврииле!

служителіе Божественна славы, — служители
 божествене славе. Кажи ми све случасве изъ Библ.
 Повестій где е Богъ Анѣле свое людма шилъ?

Ангелскъ началници, — ангела' начелници; —
 поглавари надъ анѣлима.

и человекымъ наставници, — и людима настав-
 ницы, упутители, учителя. — Знашли ми изъ старога
 Завета ону повесть, у којой се каже како е Анѣо
 Рафаилъ младога Товію на путу нѣговомъ наставляо?
 Имамо л' и мы свакий свогъ анѣла хранителя? Чи-
 тай молитву анѣлу хранителю. Кажи ми шта значи
 та молитва.

полезное намъ просите, — полезно нама проси-
 те; иштеите одъ Бога за насъ оно што е по насъ по-
 лезно, користно, добро.

и велию милость, — и велику милость т. е. цар-
 ство небесно измолите за насъ одъ Бога.

яко безплотныхъ Архістратизи. — као надъ без-
 телесными главне воеводе; као поглавари надъ Анѣ-

лима молитe за насъ Бога, да намъ онъ даде све што
 е во насъ добро и што намъ на спасеніе душе наше
 служи. —

В.

М и л а н а.

(Наставѣно.)

Видосава прекине ѣутанъ, и почне овако говори-
 ти: „Юштъ едну да ти кажемъ Страшимире. Ты мы-
 слишъ да е кнезь Браниславъ нашъ заклетый непри-
 ятель, али я ѣу те садъ уверити, да се ты у томе
 люто варашъ, и доказаѣу ти, да е онъ нама болый
 пріятель него што смо сами себи. Чуй ме само: Я самъ
 сама дознала, да е Чедомилѣва избавителька кѣи суж-
 нога кнеза. Нико другій у овомъ замку не бы на ту
 мысао дошао быо. Кадъ е она дете наше одъ смрти
 избавила, дозовемъ е я к' себи и хтедохъ е узети за
 свою поѣрку, али она учтиво одбіе мою понуду из-
 говараюѣи се да е са своимъ садашњимъ станѣмъ за-
 довольна, ерѣ у нѣму добья прилику да сужнима де-
 ла милости чинити може. Ово се мени врло чудно
 быти учини, и зато опоменемъ старога надзиретеля
 да на свакій коракъ вратарове служавке са стране
 мотри. Верный надзиратель после краткогъ времена
 донесе ми гласъ да Милава ноѣу одлази у тавницу
 сужнога кнеза и да се с' нѣмъ подуже разговара. Я
 самъ по твоима речма држала да е Браниславъ нашъ
 найвеѣій душманинъ, па самъ се бояла, да девойка ова
 неради о каквомъ издѣйству, и зато самъ друге ноѣи
 отишла у подземный онай ходникъ, где су тавнице,
 и прислушкивала самъ на тавничны врати нѣховъ
 разговоръ. Они нису могли мислити, да ихъ когодъ
 слуша, па су опетъ тако се о нама разговарали, да
 ме е разговоръ нѣховъ застидіо. Изъ нѣга дознамъ
 и да е сужный кнезь отацъ ове девойке. Онъ е не

само одобравао кѣри своіой што в Чедомиля нашегъ изъ студенца извадила, него ю онъ башъ пре тога и световао быо да на насъ немрзи него да намъ свака добра жели, и на услугу намъ буде. Може быти да безъ овыхъ савета свога отца, небы Милана чула была якуъ детета твога; може быти не бы се она тако брзо одважила животъ свой на коцку ставити да избави дете свога найвећегъ злотвора! И зато я држимъ да смо мы дужни найвећма Браниславу захвалити, што намъ дете пропало ніе. —

„И ты іошъ еднако стоишъ недвижимъ, и нећешъ да се решишъ оно учинити, што ти света дужность налаже. Заръ се тако благодари избавительки единца свогъ? Заръ можешъ гледати, да изъ ове дворане неутешена и пуна яда изиђе она девица, коя в сына твогъ, единца твогъ, твое наймилие благо изъ челюсти страховите смрти изтргла? — Боже благій, ты му умекшай каменито ерце!“

Страшимиръ подмуклимъ гласомъ одговори: „На часть іой замакъ, на часть іой сва добра нѣна, али Браниславъ мора остати тамо где в садъ!“

На то се кнегиня окрене и своме сыну проговори: „Оди Чедомилю, оди добро дете мое, клекни на колена предъ отца свога, склопи те нежне ручице, и моли га, да желаю твое избавительке, не уполакъ него сасвимъ испуни. Я ћу ти напредъ казивати, а ты говори за мноумъ!“

Чедомиль видећи матеръ и Милану где плачу, и самъ се расплаче, клекне предъ Страшмира и подигнувши склопљене ручице свое речъ по речъ за матеромъ говораше:

„Сладкій отче! неразмышлявай тако дуго, хоћешъ ли пустити отца мое избавительке; ерь и она се ніе дуго промишлявала кадъ в себе за спасеніе мога живота жртовала. Видишъ отче! она в ме-

не изъ дубокога студенца извадила; изведи и ты нѣнога отца изъ мрачне тавнице. Она е мене одъ страховите смрти избавила; избави и ты нѣнога отца изъ робства, кое онъ нѣе заслужио; немой се срдити на добротвора твога; ерь е срдня великій грехъ. — Не мой злопамтити ерь у катихизису стои да е злопамтенѣ грехъ смртный збогъ кога човекъ после смрти у пакао долази, па тамо вечну муку тринти мора. Недопусти да се добрый отаць мое избавительке у тавницы твога замка сконча. Погледай сладкій отче сузе мое, послушай гласа мога, сети се, да ты сада небы гледао лица мога, небы се наслађивао моихъ очю, кое те садъ са сузама моле; и ове беле ручице мое, кое самъ к' теби подигао, одавна бы веъ трунуле у тавноме гробу!“

„Доста, доста, немогу далѣ слушати“ — повиче Страшимиръ. Мркій погледъ нѣговъ ублажи се, и сузе му потеку низъ образе. Онъ се окрене Милани па іой рекне: „Вашъ е отаць одъ данасъ слободанѣ. Я признаемъ да самъ га увредіо, и с' нѣиме немилости-во поступао!“

„Хвала Богу!“ — весело ускликне Видосава и у радости падне мужу свомъ око врата. Милани се наеданпуть учини као да е на небу. Обадва войводе пруже руку Страшмиру у знакъ братинскога поштованя. Садъ видимъ да си човекъ — рекне Светозаръ, — одъ данасъ уважавамъ твою доброту и поштенѣ исто тако као што самъ до яко твою храбрость и юнаштво уважавао.“

„Ты си показао да си правый юнакъ Страшмире,“ — прихвати Радославъ — тко себе самога победи, тай заслужуе већу славу него да е тисућу неприятелиа победіо.

Радость обузме све юнаке, кои бяху очевидци овога догађая. „То е красно; то е племенито“ гово-

раку еданъ другоме, и напоследку сви у гласъ пови-
чу; живио Страшимиръ, и Браниславъ; живила Ви-
досава и Милана. Живио малый Чедомиль. Живили на
многая лѣта!!

XVII. Блага сесшь.

Страшимиръ одъ едануть постане другій человекъ.
Свесть о томе да е свое страсти победю и гласу здра-
вога разума следовао, осеѣаше онъ садъ у себе съ
таквымъ задовољствомъ, какво дотле никада осеѣао
ниѣ. Спокойство се поврати у нѣгове мало часъ уско-
лебане груди, као што любка тишина следуе бурномъ
времену. Чело му се разведри и зракъ радости за-
блиста му се у очима. Малый Чедомиль првый опази
ову промену и зачуѣнъ рекне: „Садъ изгледашъ и
ты сладкій отче тако любко и умилято, као што из-
гледа мати и Милана. Ты си ми садъ е' тога много
милиа него што си до садъ быо, кадъ си се срдю,
садъ си текъ правый мой отацъ,“ примети онъ.

Милана приступи кнезу Страшмиру и захвали му
гако е најболъ знала. — „Немойте ме тако хвалити
Милано, — одговори онъ — я увиѣамъ да самъ съ
вашимъ отцемъ нечовечно поступиа, и зато немогу
више ни едно тренуѣе трпити да онъ у тавници ча-
ми. Идите дакле што пре и явите му да е слободанъ.
Незабравите притомъ кою речъ и за мене прослови-
ти, и молити кнеза отца вашегъ, да ми опрости што
самъ тако нечовечно с' нымъ поступиа.“

На то одзове Видосава свога сунруга мало на
страну, и две три речи с' нвине пробеседи, на онда
узме Милану подъ руку и одведе ю у другу собу у
коіой е за ню богато одело веѣъ спремаѣно было.

Милана спере с' лица свогъ угляреку мрку бою,
очешля се лепо, и обуче се у богато бело руво. Она
изгледаше садъ много лепша, него што е была до-

садъ у сиромашкомъ оделу. Образи іой бяху пуни и румени као каква зрела ябука, а лепо очешљана коса іой до рамена допираше; племенитость и любкость указиваху се на лицу нѣзиномъ.

Садъ донесе Видосава едну кутинцу пуну драгоценыхъ женскихъ украса на рекне: Ово е адиѣаръ твоє матере. Мой мужъ га е мени покловіо, кадъ е Браниславацъ опустіо, али я самъ се стидила съ туѣимъ аѣидаромъ дичити се и сачувала самъ га при себи да га теби предамъ. Прими га дакле изъ моихъ руку. Онъ е твой и быо!“

Милана с' благодарношћу прими кутинцу, и погледа ствари кое у нѣой быяху, али се необрадова онако, као што се Видосава одъ нѣ младе томе надала, него се разжали и овако крозь плачь проговови: „Майко, добра майко моя! Ово злато и каменъ драго омоминѣ ме на тебе и на твоє мудре савете. Оно ми е само као споменъ одъ тебе мило и драго!“

„Погледайте кнегиньо! — по краткомъ разсма-
травю рекне она Видосави, — овај е прстенъ быо
венчанный мое покойне матере; овај низъ бисера до-
была е она о испиту одъ свое свекрве; овај руко-
красъ донео іой е мой отацъ на даръ изъ Млетака,
кадъ га е самномъ обрадовала. Боже мой! Мени се
чини као да садъ мою покойну мать очима гледамъ.
О, шта смо мы людій на овоме свету. Ово каменъ,
злато и бисеръ іоштъ се сја као и пре, а тело до-
бре мое майке одавна веѣ труне у црной земљи!“

Видосава на то примети: „Райска душо, роѣна
моя Милано! Сузе, што се изъ твоихъ очію блистаю,
више вреде одъ овогъ бисера, а доброта твога срца
драгоценія е одъ драгогъ каменя, — и кадъ едан-
путь цветуюћи створъ твой промени подлегне, кадъ
зубъ времена и найтврѣій алемъ скрши и у прахъ

претвори; и онда ќе іэшъ небесна добродетель кра-
встиши. Гдичити твою племениту, и неумрлу душу.“

Видосава намести Миланину косу; на вратъ іой
метне низъ бисера; удене іой у уши златне ободце,
и метне іой на малый претъ діамантскій претенъ. Овай
біаше повеликъ и пространъ, и Милана смешеѣи се
примети: „Претенъ бы могао изостати, онъ се и та-
ко мени непристои; еръ я нисамъ вѣрена.“*)

Кнегиня на то примети: Претенъ е тай за малый
претъ пространъ, али ќе за кажипутъ бити таманъ
како валя; носите га дакле нанѣму. Рука коя е своме
отцу толико добра учинила, саслужуе да се с' дра-
гимъ каменѣмъ украси!“

Овако лепо обучену и оправлѣну Милану узме
Видосава за руку и упуте се с' вѣме управо къ тав-
ници. Дошавши до врата одъ отчине тавнице Милана
ихъ брзо отвори и улазеѣи унутра веселымъ гласомъ
узкликне: „Благо мени отче, ты си слободанъ!“ По
како се зачуди кадъ опази отца у кнежевско одело
обучена, и с' нѣме она два страна Войводе, кои бя-
ху очевидцы мало часъ догодившегъ се позорія.“

Браниславъ сузе радости проливаюѣи загли свою
единицу говореѣи: „Добра кѣри моя, ты си с' бо-
жіомъ помоѣи много сѣйнію победу одржала, него што
бы найискусніи войсковоѣа с' найодабраніомъ войскомъ
одржати кадаръ быо. Власть и оружана сила могла
бы приморати Страшмира, да мени слободу и добра
моя поврати; али само такова детиньска любавъ као
што е твоя, само твое племенито пожртвованѣ кадро
е было Страшмирово срдце победити, и найвеѣегъ
злотвора у найболѣгъ пріателя преобразити. Садъ ви-
димъ да е Богъ твою детиньску према мени любавъ
благословіо, и сва она страдава, што си мене ради
претрила, сѣйномъ наградомъ увенчао.

*) Вѣрити у Црной Гори значи; заручити, испросити девојку.

„Да кѣри моя, — продужи Браниславъ опазивши на Милани богато руво и скупоценный накитъ — Богъ ти е дао и више него што си желила. Ты си се нѣму молила да меня слободу даде, па си то и измолила, а уз' то добила си савъ аѣндаръ свое матере за коймъ ниси никада чезнула, и кои ниси одъ Бога желила. Захваљимо дакле Богу на милости нѣговой, коя се обилно на насъ излила, и кою смо текъ садъ у пуной мери уживати кадри, кадъ већъ изъ искуства знамо шта е зло, шта ли е туга и невоља.“

Обадва Войводе чудише се лепоти Миланиной и млађий войвода Светозаръ немогаше срдцу одолети да непримети: „Заяста сте вы кнегиньнице велику жртву за отца свога принели, кадъ сте свое лено лице чађавомъ боіомъ прекривали, и просто одело носили. Вы сте лена као какавъ Анђео!“

Милана се е' девоячкомъ стидљивошћу зарумени, и ове іой речи невольне буду; еръ іой се чиняху да су ласкаве. Но старіи Войвода прихвати речъ овако: „Лепота е најманъ преимућство Миланино; нѣна любовъ к' отцу свомъ много већма ню дичи, него сва лепота нѣна. Као Анђео утѣшитель долазаше она сваку ноћ у ову страховиту тавницу да ублажи горку судбу свога родителя, а сада изгледа она као Анђео благовеститель среће и слободе нѣгове, кою му е она своимъ племенитимъ деломъ задобила!“

Садъ предложи Милана отцу свомъ молбу кнеза Страшимира. Браниславъ буде тымъ силно тронуть и свако іой одговори: „Милано! Ты видишь сузе мое; ты знашь да я на нѣга никадъ мрзіо нисамъ!“ — У тай паръ отворе се врата одъ тавнице и Страшимиръ съ Видосавомъ и с' малимъ Чедомилѣмъ уђу у вутра. Браниславъ пружи юначку десницу Страшимиру, те се братски рукую, загрле и за-

вере, да ће на сваку мрзостъ и увреду заборавити и у напредакъ као браћа у слоги и любви живити.

Добрыи Браниславъ обрадуе се кадъ предъ со-бомъ опази дете, кое е Милана одъ смрти избавила. Чедомиль по заповести свое матере полюби нѣга у руку, а онъ га благослови говорећи: „Мило дете мое! Богъ да те благослови, да на радость твоихъ роди-теля и на цѣлу Србекога рода одрастешъ и да Ches-титъ човекъ постанешъ!“

„Да Богъ да, — примети мати детиня, — да се мой сынъ на вашу кѣрь угледа, и да буде тако до-баръ као што е она. Я и мой Страшимиръ были бы тада найсрећнии люди на овомъ свету!“

Данъ тай буде завршенъ господскомъ вечеромъ у дворани Брестовачкой. Гости быяху на сву меру ве-сели и домаћинъ ихъ увераваше, да онъ одъ много година нѣ тако весео и задоволянъ быо као данасъ. „Веруй ми Браниславе, — говораше онъ — мрзостъ и злоба моя према тоби быше ме лишила свакогъ за-довольства. Садъ ми се чини као да самъ у новъ жи-вотъ ступио. Право кажу люди: злоба и пакостъ ничу изъ ядове яме, а любовь и пріятельство е' неба намъ долази.“

Здравице се по старомъ Србекомъ обичаю изъ серебряныхъ кондира напѣху, и за свакомъ здравицомъ орило се милогласно наше: „Многая Лѣта.“

Прво наздрави Страшимиръ у здравлѣ Брани-слава и Милане. — Браниславъ захвали, на онда на-здрави овако: „У слогу и любовь господе Србеке и целога народа. Дай Боже скоримъ нестало црне не-слоге, коя насъ е одъ постанка мучила, и я быо по-следня жертва братомрзости у нашемъ народу!“

Войвода Светозаръ наздрави: „Да Богъ да се све Србеке кѣри на кнегивъицу Милану угледале и тако добре были, као што е она!“

Войвода Радославъ прихвати: „Богъ дао, да у будуће сви Србеки родители своју децу тако добро и хришћански воспитају као што су кнезъ Браниславъ и покойна Иковија своју кћерцу воспитали. А сва деца Србека да Богъ да, да тако поштују свое родители, као што Милина свога отца поштуе!“

Страшимиръ заврши наздрављанъ с' речма: „Да Богъ да, сви родители доживили одъ свое деце такову радостъ и утеху, какву е Браниславъ одъ свое единице дочекао.“ —

(Наставиће се.)

Решеня рачунски и остали задатака у Шк. Л. прошле године.

Задашакъ 3. на страни 575. сасвимъ е погрешно штампанъ. Треба овако: Нека свакиј по еданъ брой когъ највољна замисли. Тај брой нека са 2 мултиплицира. Томъ продукту нека 4 дода. Ту суму нека са 5 мултиплицира. Томъ продукту нека 12 дода. Ту суму нека са 10 мултиплицира. Одъ тогъ продукта нека одбие 320. и нека ти каже рестъ, одъ когъ имашъ две крайне цифре одесеи, и остаће ти замишљени брой. Н. п.

$$5, + 2 = 10 + 4 = 14 \times 5 = 70 + 12 = 82$$

$$82 + 10 = 92 - 320 = 5(00 = 5,$$

Задашакъ 4. Н. п.

$$5, + 4 = 20 : 2 = 10 + 16 = 160 + 2 = 3,20 : 5 = 64.$$

Задашакъ 5. Н. п.

$$5 + 9 = 45,$$

$$12345679$$

$$45$$

$$61728395$$

$$49382716$$

$$555555555. —$$

Соломонова црква, на стр. 655. — Починъ се озго. Писмена се слажу најпре крайна све по едно с' ле-
ве и едно с' десне стране озго до доле, после изъ

другогъ а најпосле изъ трећегъ вертикалногъ реда, и изађе ово: Како сте ради да вама чине люди, чините и ви њима онако.

Рачунски задашакъ на стр. 672. Она е пиљарица имала 2 гуске 6 фор.
 10. патака, паръ а 3 ф. 15 фор.
 18. пиљѣа, паръ а 1 ф. 9 фор.

30. комада 30 фор.

Рачунска игра на стр. 688. Узми изъ првогъ реда први новчићъ, изъ другогъ други, изъ трећегъ трећи, изъ четвртогъ четврти, и изъ петогъ пети, остаћети свуда по 4. макаръ ихъ с' лева десно иль десна лево, иль озго доле иль оздо увисъ брояо. —

Рачунска игра на стр. 704. Први задатакъ, са кочияшомъ. Почни на 4 брояти и избацуј свакогъ петогъ, остаће последњи кочияшъ. —

Друга играна исшой страни. Дивизоръ број 999999 е 7. а квоциентъ е 142857 кои кадъ се мултиплицира са 2, 3, 4, 5, 6, изађу увекъ исти брови, само с' другимъ почети:

$$142857 \times 2 = 285714$$

$$142857 \times 3 = 428571$$

$$142857 + 4 = 571428$$

$$142857 \times 5 = 714285$$

142857 + 6 = 857142, свуда долази дакле 8 иза 2, 5 иза 8, 7 иза 5, 1 иза 7, 4 иза 1, 2 иза 4, итд.

Соломоновъ крстъ на стр. 735. У њму има 11. речи, сво ово су: Люби Бога свим срцем твоим, свом снагом твојом, свом мисли твојом. — Прво писмо *Л* стои у среди крста, *ю* стои у средињмъ колу у врхъ главе, *б* у средињмъ у дну, *и* у средињмъ с' лева стране главе крстове, *Б*, с' десне у глави, *о* у средињмъ озго левогъ крила, *г* у средињмъ оздо, *а* у средињмъ с' лева у левомъ крилу итд. Различни они око почетногъ писма стављѣни усправљѣни иль' положени троструки иль крстасти крстови показую како су писмена размѣтнута.